

ДО ІСТОРІЇ СЕЛА ВЕЛИКА ЧЕРНЕЧЧИНА

Історія Великої Чернеччини нерозривно пов'язана з Сумським Успенським монастирем, адже саме на його землях були поселені перші 80 сімей із Придніпров'я, що прибули на Слобожанщину в період "Руїни". Сама назва "Чернеччина" походить від слова "чернець" (монах). А перше слово назви "Велика" отримує, на відміну від Малої Чернеччини, хутор, який нині злився із с.Токарі.

За короткий час Велика Чернеччина перетворюється на великий населений пункт. У 1732 р. тут проживало 534 ревізійні душі в 104 дворах. В Чернеччині більшість людей займалася землеробством. На жаль, досить часто були неврожайні роки, зокрема 1787 р., який призвів до тяжкого голоду. Звичним заняттям для жителів Великої Чернеччини були промисли та ремесла. У селі були свої теслі та бондарі. Із закриттям Катериною II Успенського монастиря селян Великої Чернеччини перевели до складу державних селян під назвою економічних, тобто вони були особисто вільні, але змушені були платити оброк, який на довгі роки тяжким ярмом ліг їм на плечі.

У другій половині XIX ст. у Великій Чернеччині широкого поширення набули кустарні промисли. Село перетворюється на один із центрів виробництва коліс, возів і саней. За рік виготовлялося близько 600 саней. Але із зменшенням деревини, вирубкою лісу навколо села ці промисли поступово занепадають. У середині XIX ст. у селі працювала паперова фабрика, яка згодом припинила своє існування. У 1784 р. в селі вже була однокласна школа². За документами обласного архіву, на початку XX ст. тут вже функціонувала трикласна заочна школа, де три вчителі навчали 70 учнів. Після революції 1917 р. майже всі діти села навчалися в початковій школі. У 1929 р. початкова школа була реорганізована в семирічну. З цією метою було збудоване нове цегляне приміщення на десять кімнат.

Лише з 1913 р. у Великій Чернеччині була відкрита амбулаторія. З травня 1906 р. село має телефонний зв'язок із Сумами. У період Української революції 1917-1921 рр. Велика Чернеччина перебувала під владою Центральної Ради, Директорії, більшовицьких військ та військ генерала Денікіна. 29 листопада

1919 р. на території села остаточно закріпилися більшовики. Почалася політика “військового комунізму”. Великого лиха селянам завдала колективізація. Перша артіль у селі виникла у 1929 р., до неї вступило 18 господарств. Під час колективізації розкуркулено 24 сім’ї. У 1935 р. було створено 4 окремі колгоспи: ім.Ілліча (Зелений гай), Червона зірка (Вільшанка), ім.Фрунзе та Якіра (потім - Орджонікідзе). Того ж року семирічна школа була реорганізована в десятирічну. До війни зі школи вийшли 4 випуски десятикласників. У 1941 р. мирне небо над Великою Чернеччиною закрили хмари Великої Вітчизняної війни. На її фронтах боролися 794 жителі села, 400 з них загинули, 237 нагороджені орденами і медалями СРСР³. 15 жовтня 1941 р. село було окуповане німцями. Остаточо Велика Чернеччина була звільнена 19 серпня 1943 р.

Після війни починається відбудова господарства. У 1950 р. три колгоспи були об’єднані в один. Зведені Будинок культури, стадіон, дитячий садок, цегляний завод. У 1969 р. прийняла перших хворих лікарня на шістьдесят місць. У 1972 р. в селі проживало вже 3528 чол. Тут працювала швейна майстерня Сумського побутокombінату, райпромкомбінат з виробництва коліс та возів. У 1975 р. завершилося будівництво нового шкільного приміщення на 600 місць. На базі школи вже понад 10 років функціонує лицей хіміко-біологічного профілю. В центрі села, де дорога Суми-Миропілля повертає на північ і опускається до заплави річки, виявлено поселення раннього середньовіччя, а поблизу с.Липняк - поселення раннього залізного віку⁴.

В селі народилися Герой Радянського Союзу В.Д.Литвиненко⁵; заслужений агроном УРСР В.А.Литвиненко; кандидат технічних наук І.О.Приходченко; кандидат сільськогосподарських наук О.І.Лохоня; доктор філософії університету Південна Кароліна (США) В.Здоровцов; гуморист, поет-пісняр Г.Єлишевич; поет А.М.Семенюта; художник О.О.Мосягін.

¹Бойко О.Д. Історія України. - К.; Академвидав, 2004. - С.214.

²Сенько Н., Матвєєва І. Ми - Велика Чернеччина // Вперед. - 2006. - 25 листопада. - С.4.

³История городов и сел Украинской ССР. Сумская область. - К., 1980. - С.549.

⁴Сумщина від давнини до сьогодення. - Суми: “Слобожанщина”, 2000. - С.30.

⁵Литвиненко Василь Дмитрович // Сумщина в іменах: Енциклопедичний довідник. - Суми, 2003. - С.261.